

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Késiratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 12 korona. Féltévre 6 korona. Negyed
évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk

Jegyzetek a hétről.

Jövőbenzés.

A harctereken nagy csend uralkodik. A csend a nagy viharnek az előjele.

Mi azonban nem félhetünk semmi féle meglepetéstől. Erősen áll az ércfal, amit katonáink állítanak a határok és meg erősített területek elé.

Egyszer a francia—angol sereg, máskor az olasz, azután az orosz tesz próbát, hogy áttörje hűséges fiaink, megértett és átértett eszmék harcában edezett lelkű katonáink ércfalát. Irtózat olvasni, milyen szörnyű rendeket vág ilyen próbálkozásoknál a pusztulás az ellenségek táborában. Akadályaink, árkaik, erődítéseink előtt százával fekszenek a halottak. — Gigászi munkája ez katonáinknak, csodálatos készsége ez vasból való akarataunknak, legendába kívánczó hősiességüknek. Most már tiszta az eredmény és bizonyos a jövő sorsa is. Ahol védelemre emeltük kardunkat, véres tömegbe omlik a támadó. Ahol támadásra nyulunk, a győzelem elvitathatatlanul a miénk. Nem az írás mondja ezt, melynek betűi a sorunkért való aggodás, igaz ügyünkért való lelkesedés forróságát lehelik. A térkép a helyzet ellenségeink kudarcainak borzasztó sorozata beszédesebb minden szónál és írásnál.

Ma már nem csodálkozunk, hogy annyi nehéz kudarc, véres veszteség után miért folytatják még a reménytelen küzdelmet, miért vetik a nyitott száju pokol torkába még az új áldozatok ezreit? Volt idő, amikor azt hittük, győzelmeink után a béke következik. Ma már úgy kell látnunk, hogy a tegyverek csak eldöntötték, de nem fejezik be a háborút. Odaát a kétségbeesés utolsó erőfeszítéseivel még néhány sorozat neki rohannak az ércből való falnak, hogy véres fejével visszazuhanjanak, de akik ismerik az erők eloszlását, azoknak tudniuk kell, hogy nincs már remény a háború sorsának megfordításához.

Utban már az idő, amikor csak a diplomaták kezében lesz kard és azok vannak olyan furfangosak, hogy a céllal, tegyverrel maguk nem verekednek.

Kilátó ellentétek.

Nem régen a fővárosban jártunk. Vidámság, mulatás, pezsgő,

cigány az egyik oldalon szenvedés, nyomor, könny és veszteség a másikon. Benna, a felszínen térdig érő bőr cipő, harang szoknya és talpig prém, künn pedig meztelenség, rongyok és éhség. Igazán megdöbbentő. Amikor mindennek szűkében vagyunk, akkor tombol a divat a végtelenségig.

S mialatt egyesek azon török a fejüket, hogy hány méterrel vegyenek többet a divatos szoknyájukhoz addig mások egy cipőtalpra nem tudnak eleget keresni. S így van ez mindenütt. A háború az ország 50 százalékát gazdaggá, 50 százalékát pedig szegénnyé tette, s a kettő között egy óriási ür táton, amelyet eddig még nem tudott áthidalni a szeretetnek semmiféle pillére.

Istenem, micsoda agyvelő es micsoda toll kellene idő, hogy megmozdítsa azt a gazdag felet, és részavére, jólétének megmozdítására indítsa a szenvedőkkel, a nyomorgókkal szemben. Bizony a háború sokunkat tesz szociálistává a szó igazi nemes értelmében, mert nem látjuk, hogy még eddig hiába tanították a legszebb igét: „Szeresd ember társadat, mit tenmagadat.”

Magyar szó, magyar dicsőség.

Magyarnak lenni, mily szép gondolat! magyarnak lenni, jó ég, mily nehéz! Micsoda áldozatba, mennyi küzdelembe és mennyi véráldozatba került, míg megtanulták ezt, míg megismertek bennünket, míg megtanultak ezt a kis fajt respektálni.

Hát lehet ezt egyáltalában elfeledni lehet ezt elcseszni melátnyolni és megfizetni? Nagy Isten, ha majd kiálszik ennek az átkozott világtűzvesznek testmetesző lángja, lesz e annyi márkóv, kőfaragója, babérja, írója, pápi rosa ennek a vérző országnak, amennyi ezeknek s a többi sok százezer névtelen, hős magyar fiuknak önfeláldozását, kálváriáját és vitézségét méltóan körülborostyanosva megőrizze a késő utókor számára . . . ?

„A magyar név ismét szép lett, méltó régi nagy híréhez!”

Boldogok vagyunk és lehetünk, hogy es megérhettük.

Menyasszonyi kelengye
bevásárlásnál ajánljuk

Szegő Sándor

ruhadruháznak nagy fehérenemű osztályát. Elsőrangú árak, olcsó árak.

Mailáth József gróf előadása a megfigyelő állomásokról.

Erdekes felolvasást tartott a fővárosban Mailáth József gróf titkos tanácsos, a sátoraljaújhelyi megfigyelő állomás miniszteri biztos, az orvosi továbbképzés középponti bizottságának meghívására a tudományegyetemen, a megfigyelő állomások eddigi közegésségügyi szerepéről és a demobilizáció alatt rájuk váró feladatokról.

Több, mint három évtized óta élek — ugymond az előadó — falun, bő alkamam volt a vidék közegésségügyi viszonyairól megismerkedni. Elrettentő, hogy mily gyöngye lábon áll a közegésségügyi adminisztráció. A vidék lakossága, az intelligenciát sem véve ki teljes érzéketlenséget mutat az egészség és a fertőző betegségek legrimitívebb körülményeivel szemben. Ez a körülmény buzdított arra, hogy a háború tartamára a közegésségügyi szolgálatba álljak.

Aki állandóan a megfigyelő állomáson él, az intenzíven érzi a háború hullámzásait. Itt nincs sablonos adminisztráció, nem fulnak az ügyek az előterjesztések és memorandumok papirosterengerébe. A hazájáért vétérő áldozó katoná ápolása és ellátása azonnali elintézkést igényel.

A fertőző megbetegedések továbburoolásának megakadályozásában merül ki a megfigyelő állomások tulajdonképpeni feladata. A megfigyelő állomásokon a fertőzöttesek eszközei rendelkezésre állván, minden hiba nélkül megtörténhetik a fertőtlenítés munkája. A megfigyelő állomások immár egy évi működésre tekinthetnek vissza. A vesdettől fogva a mai napig fennálló és működő 11 megfigyelő állomáson összesen 78,172 férő hely van. Ezekben a megfigyelő állomásokon 639,298 beteg érkezett. Ezek között fertőző beteg volt 42,284, vagyis 7,92 százalék. A fertőző betegek között összesen 977 kolerasest és 359 kiütéses tifusz esett fordult elő. Legnagyobb részt tifusz és vérhas megbetegedésekből állottak a fertőző betegségek. Hólyagos himlő kevés számban fordult elő. Több, mint félmillió betegből 7732 elhalálozás volt, ami 145 százalékának felel meg. A 11 megfigyelő állomás 187 orvossal és 34 orvosnövevényekkel dolgozik. A műtétek száma egy év alatt 20,000, a boncolások száma 1398, a bakteriológiai vizsgálatok száma 47,925, a Röntgen-felvételek száma 5658 volt. A 11 megfigyelő állomás egy év alatt 24 millió koronát költött el, amelynek jelentékeny része azonban épületekben és különféle fűszerelési tárgyakkban

most is értéket képvisel. Es adatekből kétségtelen, hogy a megfigyelő állomások óriás munkát fejtettek ki egy év alatt. A sok járványos betegség ellenére az ország polgári lakossága mentes maradt a járványoktól. Bátran megállapíthatjuk, hogy a járványok ellen való védekezésben az oroszaiárrés a megfigyelő állomásokat illeti. Ertesülve vagyok arról, hogy a hadügyminisztériumnak az a szándéka, hogy fokozatosan a legtöbb megfigyelő állomást átvevsi a hadügyi kincstár kezelésébe.

A járványok eddigelé nagyon jóindulatúak voltak, bár korántsem szabad elbizakodnunk, mert nem tudhatjuk, mit rejt magában a jövő. A hadügyi kormányzat a megfigyelő állomásokat jobban akarja kibeszálni, nem kell okvetlenül megasztetni őket, talán úgy lehetne a dolgon segíteni, hogy a megfigyelő állomások részét kettő osztanak, a telep egy része tartalékkórház, vagy más speciális kórház lehetne, míg a másik része megmaradhatna megfigyelő állomásnak. Az így kettő osztott állomás részei a fertőzések megakadályozása céljából szigorúan elvoinának küldendőek egymástól. Az ily megoldásnak meg volna az a haszna, hogy szükség es esetén az összes megfigyelő állomásokat újból teljes egészében visszatérhetőnek eredetű szerepükre és megmaradhatának a régi begyakorlalt vezetési es személyzett mellett.

Milyen lesz a megfigyelő állomások közegésségügyi szerepe a háború után? A demobilizáció hadsereget okvetlenül keresztül kell vinnünk a megfigyelő állomásokon, hogy kizáróan egésséges katonák térhessenek vissza békés polgári foglalkozásukhoz, családjukhoz. Az óriási mértékű emberpusztítás után, amellyel es a világháború jár, valószínűs élethétkérdés lesz a nemszere, hogy legalább a még megmaradt emberanyag megóvassék a további pusztulástól.

A fődolog az, hogy es az eljárás ne legyen hosszadalmas es költséges es hogy a harcsoznak, aki tudja látni, mióta van távol családjától es foglalkozásától, mód adassék arra, hogy a közegésségügyi cérele nélkül minél kevessebb zaklatással es minél rövidebb idő alatt vissza térhessen otthonába. Hogy ezt elérhessük, javaslom, osszassék ketté a dolog es lesszerelésekor tohermentsítsuk a megfigyelő állomásokat es a megfigyelésre szolgáló más közegésségügyi intézeteket. A megfigyelő állomásokon a betegeket a

következõ rendszeresint gondolom elkülöníteni: 1. Fertõs betegek, 2. fertõs betegségekre gyanusak, 3. fert. gyanusak, 4. sebesültek, 5. tüdõbetegek, 6. nemibetegek, klinikai tünetekkel, 7. teljesen egészségesek.

Ezúttal az a szöveg, hogy a katonák a lehetõ legrövidbb 5 nap alatt menjenek keresztül a szita és a megfigyelõ barakkban csak a fertõs betegségekben szenvedõk (tüdõbajosok és nemibetegek nem tartandók ide) és a tovább nem szállítókat a lyos sebesültek maradjanak addig, míg gyógygyútnak, vagy amíg szállíthatóságukat visszaszerik.

Az eladõ végül a háborúval kapcsolatos nekány kérdéssel így a gyermekhalandósággal és a rokkantak ügyével foglalkozott.

HIRESK.

Malálozás. Mint részvétellel értesülünk, Rontsinssky Ágoston, Nagymihály városának egyik köztisztviselõben álló régi polgára a hó 4-én életének 70. évében Nagymihályban hosszas betegség után elhunyt. A megbo. dogultban sokat vesített nemcsak családja, de a közélet is különösen az ottani 48-as függetlenségi part is, melynek egyik szervezõje a kezdettõl fogva lelkes, tántoríthatatlan híve és vezéralakja volt. Temetése a hó 6-án ment végbe Nagymihály városának nagy részvétele mellett. Az elhunytban Vilkovszky Kálmán ujhelyi kereskedõ apósát vesztette el.

Városi közgyûlés. Ujhely város képviselõtestületén ma, kedden délután 4 órára rendes közgyûlésre hivta egybe dr. Orbán Kálmán h. polgármester. A közgyûlés bõ tárgysorozatában több érdekes ügy is szerepel, melyek elõreláthatólag élénk tárgyalásokra adnak majd alkalmat. Többek között személyi ügyek is napirendre fognak kerülni, amelyek tudvalevõleg mindig a legnagyobb vitákat okozzák. Így sorra fog kerülni többek között dr. Nagy Arthur h. tiszti ügyész sok vihart látott ügye, továbbá Lánosi Aladár h. alsámvevõ lemondásának kérdése is. Es utóbbi ugyanis a mult hónapban beadott leveleiben a képviselõ-

testület rendelkezésére bocsátotta állását és pedig azért, mert amíg a városháán minden tisztviselõ kapott háborús segélyt, egyedül õt formai okokból kihagyták ebbõl, — noha as ellenkezõre lett volna mód, — és így végeredményben õ, ki tudvalevõleg hosszú idõ óta a fõszámvevõi teendõket is ellátja, e felelõségteljes állásában kevesebb fizetést kap, mint nálánál jóval jelentéktlenebb munkakörû tisztviselõk. Ily körülmények között beadványában kijelentette, hogy amennyiben ezen az aranytalanságon nem segítenek, állását rendelkezésre bocsátja. A mai közgyûlésen fog a képviselõtestület ezzel a kérdéssel is foglalkozni.

— A sátoraljai ujhelyi kir. járásbíróaság által egyik elpusztított zempléni megyei község úvodájának felépítésére indított gyûjtés következtében újabb adakoztak: Sátoraljai ujhelyi Polgári Takarékpénztár és Hitelegylet, Weinberger és Ortner cég 50—50, Schwarzbart Lipót 30, Haas Fülöp, Zinner Adolf, Sátoraljai ujhelyi Gyertyagyár 20—20, özv. Keresztessy Lajosné, Polgár Samuel, Szokolay Emil, Zinner Henrik, Klein Géza, Deutsch Hersko fia, Linder David 10—10, Egy sátoraljai ujhelyi kereskedõ 12, Grosz Soma, Gyarmathy Béla, K. Gy., Rude Bernát, Szántó Mór és tarsi 5—5, Bretz Gusztáv 6, Szencs Lipót 10, Löw Mihály, Eisenberger Mór 4—4, Lomniczer és fia cég 5, Alexander Vilmos 3, Ambrózy Ágoston 2, Botka Bertalan, dr. Burger Jakab 1—1 kor. Összesen 333 kor. Elõbbeni gyûjtés 1686 kor. 90 fill. Összes eddigi gyûjtés 2019 kor. 90 fillér. Schiller Kálmán, vezetõ kir. járásbíró.

— Hitk. tisztújítás. A stquo izr. hitközség képviselõtestülete f. hó 18-án tartja tisztújító gyûlését. A mult évi számadás és f. évi költségvetés a képvis. tagok részére a hitk. iródban ki vannak függesztve.

Olcsó ház.

Gyönyörû fekvésû, szép kerttel, kényelmes lakással eladó.

Bõvebbet a kiadóhivatalban.

Mai távirataink.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos közlése.

Frontunkon a helyzet változatlan

Budapest, febr. 7.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

A helyzet mindenütt változatlan.

HÖFER altábornagy,
a vezérkari fõnök helyettese.

Feladõ szerkesztõ: Landesmann Miksa

Nyomatott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomdájában Sátoraljai ujhely.

Tüzérharcok a nyugati hadszíntéren.

Berlin, febr. 7.

A nagy fõhadiszállásról hivatalosan jelentik:

Nyugati hadszíntér:

A labassei csatorna és Arras között valamint a Sommetól délre heves tüzérségi harcok. Lens városára az ellenség az utóbbi napokban ismét élénken tüzelt. Az Argonneokban a franciák 225-ös (La Fille morte) magaslatot északkeletre robbantották és megszállták a robbantási tölcserõt, de ellentámadásunkkal azonnal elúztuk õket onnan.

Keleti hadszíntér:

Az oroszok sikertelenül támadták meg a Szcza keleti partján a baranovicsi-ljahovicsi vasut mentén a február 6-ra virradó éjjel tőlük elfoglalt orosz tábori őrállást. Az ellenség érzékeny veszteségek mellett visszavonulni volt kénytelen. Widzytól délnyugatra egy orosz repülõgép, melynek vezetõje eltévedt, sértetlenül kezünkre került.

Balkán hadszíntér:

Nincs ujság.

MEGHIVÓ.

A Mezőgazdasági Bank Részvénytársaság
Sátoraljai ujhelyben, az intézet helyiségében
1916. évi február hó 21-én délelõtt 10 órakor tartja
VIII. évi rendes közgyûlését,
melyre a t. részvényeseket ezennel meghívja,
Sátoraljai ujhely, 1916. évi február hó 7-án.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Jegyzõkönyvi hitelesítõk kirendelése.
2. Az igazgatóság és felügyelõ-bizottság jelentése.
3. A lefolyt üzletévre vonatkozó mérleg elõterjesztése, a nyereség felosztása és a felmerülõ feletti határozathozatal.
4. Az alapszabályok 36 ik §-a értelmében két kisorsolt igazgatósági tag helyének választás utján való betöltése.

Jegyzet: A kilépõ igazgatósági tagok újbol választhatók.
A közgyûlésen részt vehet minden részvényes, kinek a közgyûlés elõtt 30 nappal a részvényi sajtó nevére átíratott és a közgyûlést 3 nappal megelõzõleg részvényt a bank pénztáránál ismervény mellett letétbe helyezte.